

د تولید ویره

د سیاسي مېلېونرانو د واکمنۍ لویه ستونزه دا ده چې دوی د پانګې د اقتصادي دوران حوصله نه لري. راځئ وګور چې د پانګې اقتصادي دوران څه دی؟ ولې یې دوی حوصله نه لري؟ او د دې زیان څه دی؟ په ساده ژبه؛ د پانګې اقتصادي دوران د یوې تولیدي یا خدماتي پروسې بشپړولو ته وايي چې په کې لومړنۍ پانګه، د تولید یا خدماتو مادي توکي او بشري ځواک وکارېږي او له لومړني حالت څخه دوهم، درېیم یا څلورم ... حالت ته تغیر رامنځته شي، ګټه ولري او د فردي ګټې ترڅنګه یې ټولیز اغیز هم مثبت وي.

بېلګه: شپون رمه پيايي، په قصابي کې دپسونو غوښه، کولمې، هډوکي او څرمنې پروسس کېږي، ترانسپورت دغه توکي تر کار ځایونو پورې وړي، کارځایونه (فابریکې) ورڅخه بوتونه، غوړي، یا ساسچ جوړوي. په دې کې فابریکې تولیدي او ترانسپورت خدماتي کار کوي، یوشمېر خلک (بشري ځواک) له شپانه نیولې تر بوت پلورونکي پورې بوختیږي او له همدې لارې څخه ډوډۍ خوري او پایله یې داده چې د دې هېواد اوسیدونکي په خپل هېواد کې تولیدشوي بوتونه پېسو کوي او په دې توګه مثبت بدلون رامنځته کېږي. د حالتونو تغیر دا دی چې ژوندی پسه په غوښه، پوټکي او نورو مادي توکيو بدلېږي او بیا پوټکی په څرمن، څرمن په بوت او ... همداسې یې درواخله نور. د کارځای خاوند په دې پروسه کې خپلې پیسې لګوي، او بیا له بوت اخیستونکي څخه ګټه کوي خو دا ګټه یوازې د کارځای خاوند نه، بلکې شپون، قصاب، کارګر، موټرچلونکي، د بوتونو هډیوال او نورو ته هم رسېږي، بله ګټه یې دا ده چې د هېواد خلک د بهرنیو هېوادونو د بوتانو له احتیاج څخه خلاصیږي. دغه پروسه وخت، کار، زیار، فکر، تدبیر، زغم او حوصلې ته اړتیا لري، خو په بدل کې یې دنیوي او اخروي اجر، ګټه او نیکنامي رامنځته کوي.

ما ونه غوښتل په علمي بڼه دغه اقتصادي پروسه تعریف کړم، یوازې مې د خپلې ادعا د روښانولو لپاره دغه ډیره ساده پیژندنه له بېلګې سره یاده کړه، اوس راځم د دې لیکنې منځکې ته: زموږ شل سیاسي مېلېونران له خپلې پانګې، سیاسي نفوذ، توان او زور څخه په دغسې یوه مثبت پرمختګ او نیکنامه پروسه کې ګټه نه اخلي، داسې نه ده چې دوی په دې نه پوهیږي، بلکې دوی د دې ډول پروسې زغم نه لري، دوی په بېرني او ډیره ګټه روږدي شوي دي. غمیزه خودا ده چې شل مېلېونران د تولیدي اقتصاد خنډ کېږي، د تولید مخه نیسي او د اقتصادي پرمختګ پر لاره ډېرې غوړځوي، دا چې ولې؟ راځئ لاملونه یې وشمېرو:

• شل مېلېونران په حقیقت کې پوځیان یا تش په نامه سیاسي څیرې دي او ځکه خو له رواني پلوه د اوږد مهالي اقتصادي فعالیت حوصله او ماغزه نه لري.

• دافغانستان اقتصاد، وارداتي او مصرفي اقتصاد دی، په دې اقتصاد کې شل مېلېونران یوازې د ځان لپاره ډیره ګټه کوي، داسې چې له بېلابېلو لارو څخه د بهرنیو کمپنیو استازي بډې ورکوي او دې ته یې هڅوي چې په کور دننه د تولید مخه ونیسي، بهرنۍ کمپني او تولیدي هېوادونه له سیاسي او مالي پلوه دوی پر عمل کوي او د پېسو یو سیروم ورته چالانوي چې دوی یې په مرسته ژوندي وپایي او سیاسي واک ولري، د دې سیروم شرط دا دی چې په کور دننه به تولید نه پرېږدي او واردات به همداسې چالانه وي. په دې ډول بډو او رشوت کې ګاونډي هېوادونه او نور سیمه ییز استخبارات ډیر لاس لري او اهداف یې هم درې دي، یو: خپلو تولیداتو ته بازارموندنه، دوه: د افغانستان کمزورتیا او درې: د دې هېواد په سیاست او حاکمیت کې د خپلو ګوډاګیو واکمن ساتل.

• که په کور دننه تولیدي او خدماتي اقتصاد وده وکړي نو د دغو مثبتو اقتصادي فعالیتونو ملي سوداګر او فعالین به د ځواک او پیسو خاوندان شي او په دې توګه به سبا له شلوسیا سیاسي - پوځي میلوونرانو سره سیالي ته راپاڅیږي، شل مېلېونران له دې څخه ډیر ویرېږي او نه غواړي چې په کور دننه اقتصادي مثبت فعالیت ترسره شي.

• د مثبت تولیدي اقتصاد له ودې سره سم، ملي بنسټونه پیاوړي کېږي، حکومت نظم مومي او قانون ورو ورو پیاوړی کېږي، ملي شعور ځواک مومي، خلک راوینسیري، روښانه کېږي او بدلون ته لاره هوارېږي، دا ټول د شلو مېلېونرانو د مرګ زنگونه ګرنگوي، په داسې حالت کې شل مېلېونران خپل سیاسي - پوځي او منفي اقتصادي واک او ځواک له ګواښ سره مخامخ ویني، ځکه خو شل مېلېونران په ټول زور سره ددې بهیر مخه نیسي.

دپاڼو شمېره: له 1 تر 2

• توليدي يا خدماتي مثبت اقتصادي فعاليت وخت، کار، زغم او پرلپسي هڅو ته اړتيا لري، چې شل ميليونران دا حوصله نه لري، دوی په نغده، بېړنۍ او ډيره گټه پسې گرځي، نور وخت په سياسي سياليو، عياشيو او مزوچرچو تيروي، مثبت اقتصادي فعاليت د دوی د ساتيرۍ او مزو وخت وروژني، ځکه خو بنايي د دې مخه ډب شي.

• شل ميليونران چې په همدې حالت کې يې ځانونه په عقيدوي، سياسي او تش په نامه نظرياتي مشرتوب کې پيچلي، عامو خلکو ته داسې بنيې چې مورخو ياستاسو مذهبي مرشدین يو، ياستاسو قومي ټيکه داران، ياستاسو د سيمي مخور، ياهم ستاسو د سياسي غوښتنو دعواداران، نو مورخو له تجارت وکارو بار سره کوم کار نه لرو ايله ستاسو له غمه مړه يو، ايله ستاسو استازيتوب کوو، کله چې تاسو له ستونزې سره مخامخ شئ نو مورخو د اعتصاب په توگه خيمه وهو، يا لاری بندوو، يا د ټوپک راخيستو گواښ کوو، ستاسو په استازيتوب خپل خلک پرڅوکیو ټاکو او ټوله ورځ په دې بوخت يو چې ستاسو له حقونو (! څخه دفاع وکړو، نو مورخو ايله همدا کوو... که دوی د دې پر ځای په مثبت اقتصادي فعاليت بوخت شي بيا خو به خلک وايي چې : دا خو بس تجارت کوي ! ځکه هم دوی يوازې توري گټي ته ناست وي او مشروع اقتصادي فعاليت ته زړه نه ښه کوي.

• واردات گمرکونه پياوړي کوي او گمرکي گټه مخامخ د مېليونرانو جيبونه ته ځي، په کور دننه توليد دغو گټو ته هم زيان اړولای شي.

داسې به نور لاملونه هم وي، خو دلته يې د شمارلو ځای نشته، دې ټولو له شلو مېليونرانو سره د توليد، خدماتي اقتصادي فعاليت او ملي ودې په وړاندې ويره رامنځته کړې ده، ځکه خو دوی د ملي اقتصاد د پياوړتيا مخه نيسي او هر څه په خپل انحصار کې ساتي.

وړانديز:

د شلومېليونرانو د دغې ستري جفا د مخنيوي لپاره بنايي په دوو ليدلوريو (استقامتونو) کې هڅي وشي:

۱- د ملي سوداگرو، پانگوالو او توليدي ځواکونو د پياوړتيا لپاره هر اړخيزې هڅې، له وېبښتيا او روښانتيا نيولې د هغو فشارونو تر رامنځته کولو پورې چې حکومت مجبورولای شي او خلک اقدام ته هڅولی شي. په دې برخه کې د توليدي او خدماتي سرچينو، امکاناتو او لاروچارو پېژندنه او د گټو لپاره عامه پوهونه مرسته کولای شي، خو تر ټولو اغېزمنه لاره يې داده چې داسې سياسي ځواک (گوند) رامنځته شي چې د دغې چارې لپاره پر علمي - عملي بنسټ ولاړه کړنلار ولري او هغه ميکانيزمونه معرفي او عملي کړي چې د هغو په مرسته ملي توليد او مثبت اقتصادي فعاليت وده کولای شي. ځکه دا چاره سياسي او اداري ځواک غواړي او د دې ځواک د ترلاسه کولو لپاره بايد سياسي مبارزه وشي.

۲- دوهمه لاره داده چې همدا شل مېليونران اصلاح کړای شي، مانا دا چې وپوهول شي، چې د دوی پانگه، سياسي ځواک، پېژندنه، امکانات او وسايل په مثبته لاره هم کارول کيدای شي، که په همدوی کې هم د ملي توليد او اقتصادي فعاليت زغم او حوصله رامنځته شي، گټه به يې درې اړخيزه وي، لويه گټه به يې پخپله مېليونرانو ته ورسيري چې بدنانه پېژاند (هويت) به يې په يوه مثبت، مشروع او ملي هغه واورې او خلکو او هېوادته به يې گټه دا وي چې د توليدي اقتصاد د گراف په لوړېدو به د توري - مافيايي گټي گراف راټيټ شي .